

A régi Szeged serfőzése

Irta Bevilacqua-Borsody Béla dr.

A magyar serfőzés történetéről szóló sajtó alatt levő tanulmányunkban bőven irunk Szeged serfőzéséről, melyben a magyar serfőzéssel rokon török serfőzés hatása is megmutatkozik.

A dorozsmai serfőzés például a népi magyar alföldi serfőzésből nőtt ki. A cukros, hideg, alkoholtalan *serbet* neve török közvetítéssel maradt fent és ment át Szegeden a *Méhser* 18. századi nevére is.

Szeged serfőzésének 18. századi története számtalan rokonságot mutat más magyar városok serfőzésének történetével.

Budán az idegen katonaság élelmezési biztosai kaparintották magukhoz a serfőzést, ők, akiknek hódoltság utáni városok élelmezése hivatalból lett volna kötelességük. Így volt ez Szegeden is, ahol a markotányosok tulajdonképpen a várparancsnoknak, a keserves emlékeztető Ernst von Herberstein grófnak sörét csapolták: Várparancsnok Uram serfőzőházat nyitott Szegeden. A Tanács az Udvari kamarához és a Királyhoz fordult panaszaival: ezt tette ugyanakkor Buda Tanácsa is.

A »sergaras«, vagyis a sör akója után fizetendő akópénz is megtalálható Szegeden. 16 serecs csapszék 1750-i jövedelme 60 forint sergarast hozott a Város Ládájának, Szeged nagymértékű sörrel élését bizonyítja, hogy a más magyar városok módjára bérbeadott város serfőzőháza évi árendája 1722-ben 1700 forintot hozott.

Igen érdekes, hogy a törökkori *serbet* szó Szegeden 1720 táján a *méhser* jelentette népies etimológiával, ugyanis a *serbet* általában hideg, alkoholtalan édes italt jelent, a *méhser* pedig rendkívül nehéz alkoholos, sörlesztővel

erjesztett forralt mézle, mely komlóval keserűen és fűszerekkel édesen is készült. A magyar ser — sör szó ázsiai ősmagyar szó és nem »Bier«-t, hanem általában *italt* jelent. Ugyanazt teszi, mint a *Sarab*: a bor török neve. A két fogalom összekeveredett. Hogy a dolgok milyen egyformák, az is mutatja, hogy Szeged városa 1725-ben éppen úgy drága pénzen, 8000 forintot volt kénytelen megvenni. Várparancsnok Uram közben *Röszkőre* telepített serfőzőházat, mint ahogyan Buda is megvette az ott jogtalanul serfőzősködő Darmstadti örgrófét. Ezt is csak úgy tudta megtenni Szeged, hogy a röszkei serfőzőház konkurenciául maga is egy új serfőzőházat építtetett.

A serfőzés jövedelme Szegeden is az Ispoltálynak, éppen úgy, mint mindenütt. 1720-ban a piaristákat is a ser és a mészárszék jövedelméből tartja el a város, melynek serfőzése a török hódoltság rokoneredetű serfőzése mellett megtartotta az ősi magyar népi sörfőzés formáit is e színmagyar városunk vidékén.

A 18-ik század végén — mint Szeged törtérikusai megírták — visszafejlődik a szegedi serfőzés. A továbbra is magas serfogyasztás felvidéki sere eleinte a Tiszán jön le Kassa felől tutajon, később 1815-től rohamosan emelkedő, 1845-ben teljesen modernizálódott pesti sörfőzés vonzókörébe jut Szeged, akárcsak Buda, vagy a 17-ik század végén keletkezett céhű Komárom is. Esztergom, Buda, Vác, Komárom és Győr együtt adják fel serfőzésüket, aminek az az oka, hogy a pesti serfőzőcéh 1845-től újult erővel építi ki serfőzése modernségét, viszont Pest városa kemény, magyaros virtussal védte meg a pesti sört a bécsi sör beözönlésével szemben.

Hirek

IV/25. Szombat, Róm. kat. Márk ev. Protestáns Márk. Nap két 4 óra 56 perckor, nyugszik 7 óra 02 perckor.

Somogyi-könyvtár nyitva hétköznapon délelőtti 10 órától 1-ig, délután 4 órától 7 óráig. A múzeum nyitva délelőtti 10-től délután fél 1 óráig. Egyetemi könyvtár (közponi egyetem I. emelet) nyitva délelőtti 8-1-ig, délután 3-7-ig.

Szegeden a gyógyszerárak közül szolgálatot tartanak: Barcsay Károly, Széchenyi-tér 12. (Tel. 1270.) Frankl Antal, Szent György-tér 6. (Tel. 1118.) Gergely Jenő, Kossuth Lajos-sugárút 31. (Tel. 1062.) Löbl Imre dr., Gizella-tér 5. (Tel. 1819.) Moldván Lajos, Ujszeged, Vedres-uca 1. (Tel. 1846.) Selmezi Béla, Somogyi-télen. (Tel. 3425. szám.)

Sievers Ilkos tanácsos elnök Szegeden. Vasárnap tudós vendége lesz Szegednek. Délután 5 órakor a börtönorvosi klinika előadótermében dr. Sievers Johannes titkos tanácsos, a német birodalmi külügyminisztérium művészeti osztályának vezetője, mint a Városok Kulturális Szövetsége és az egyetem vendége, vetített képes előadást tart Nagy Frigyes korának művészetéről. Belépődíj nincs. A rendezőség vendégeket szívesen lát.

Ismét árad a Tisza. A Tisza vize pénteken ismét áradni kezdett és kétségtelen, hogy az áradás most rohamosan fokozódik, a mellékfolyókról ugyanis szintén nagyarányú áradásokat jelentenek.

Eljegyzés. Bombsch Rózsát eljegyezte Takács István gyógyszerész. (Minden külön értesítés helyett.)

A katonazenekar jótékonycélu hangversenye. A 9-ik gyalogezred zenekara május 1-én este fél 10 órakor az ipartestület nagytermében az Országos Erzsébet Otthon Egyesület javára jótékonycélu hangversenyt tart.

Rókusi feketeföldök 62. Kölesönkönyvtár, papíráruk, fiókladóhivatal. Délmagyarország.

Esőernyők
gyári áron 256
Pollák Testvéreknel.

Felolvasás a Kálvinista Körben. Szombaton délután fél 7 órakor tartja a Kálvinista Kör utolsó felolvasó ülését ebben az évben. Ekkor fejezi be Bakó László lelkész előadását, amelyet a címmel: »Az Antikrisztus diadalutja Szovjet-országra«, a múlt havi ülésen kezdett meg. A kör elnöksége szeretettel hív meg mindenkit az előadásra.

Orvosi hír. Dr. Andor Pál belgyógyász szakorvos dr. Böhm Sándor orvosi rendelőjét átvéve, Szeged, Tisza Lajos-körút 10. szám alatt (Vajda-féle házban) folyó hó 27-én rendelését megkezdte.

A realgimnázium ifjúsági ének- és zenekara vasárnap délelőtti 11 órakor a Tóth Kálmán-centennárium alkalmából iskolai ünnepélyt rendez a realiskola tornatermében.

A nő, a férfi 1931-ben. Ego nagyszerű comedia del arte-ja ma este kerül színre az ipartestület színházának színpadán. Az elővételből ítélve, zsúfolt ház fog tapsolni a szereplőknek. Ego, az illusztris író már Szegeden van s személyesen vezeti az utolsó próbákat, melyeken a fővárosi művészek is részt vesznek. A küzdő és boldogulni nem tudó mai mátalember szerepét Baló Elemér, az Új Színház művésze, a dolgozó nő Thury Mária, az íróné maga Ego játssza. Egy modern társaságban asszonyt, ki már sok mindenben túl van s aki új »gatlásokat« akar a kizsákmányozás helyébe — Babos Mici, a városi színház tagja mutatja be, egy 18 éves leányt aranyosan játszik meg E. Bardócz Rózsa, az ismert naira. A gyermekszerepeket Schiller Ilus (kisleány) és Havas Hajnalka (kisfiú) alakítják. Jegyek 50 fillértől 3 pengőig a mai nap folyamán a Bartos könyvkereskedésben s Müller Erzsébet kézimunka-üzletében (Takarék-tér-ucca 3.), este 7-től az esti pénztárnál az ipartestület színházában, korlátozott számban.

Leányok Menyhért: A boldog város, Thury Lajos: A veszedelmes szerelem — Délmagyarország kölesönkönyvtár.

Elmarad a honvédség lövészorvosa. A szegedi állomásparancsnokság közli, hogy május 1-én és 21-én a harcszerű lövészorvos elmarad.

Legjobb minőségű préselt szén és tűzifa minden mennyiségben kapható Szentesi Ferenc Damjanich-uccai telepen, a gázgyár mellett.

Leendő anyáknak kellő figyelmet kell fordítani arra, hogy bél működésük rendben legyen, ez pedig a természetes »Ferenc József« keserűvíz használata által érhető el. Nőorvosi klinikák vezetői egybehangzóan dicsérik a valódi Ferenc József vizet, mert könnyen bevehető és rendkívül enyhe hatása gyorsan és minden kellemetlenség nélkül jelentkezik. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható. B.1

Vasárnap nagygyűlést tart a szociáldemokrata párt

A politikai helyzetéről Peyer Károly beszél

A szociáldemokrata párt vasárnap délelőtti 10 órakor a Korzó Mozi nyári helyiségében, rossz idő esetén a Széchenyi Moziban nagy nyilvános népgyűlést tart.

A politikai és gazdasági helyzetet Peyer Károly országgyűlési képviselő ismerteti. A népgyűlés megtartását engedélyezték. Minden öntudatos munkás és haladó polgár legyen ott!

A Thurzó Zrínyi Kata egyetemi és főiskolai cserkészleánycsapat vasárnap délután fél 6 órakor a leánygimnázium tornatermében avatási ünnepélyt tart. Az ünnepség műsora a következő: Ujoncok avatása. A fogadalmat kikéri dr. Szent-Györgyi Albertné csapatvezető. Egyfelvonásos színdarab, szereplők: Berény Anna, Toma Erzsébet, Pécsi Gizella, Molnai Mária, Vadas Irma, Árvay Erzsébet, Rónai Emma, Bévárdy Éva, Vozáry Julia, Kovács Erzsébet, Hoffmann Ibolya, Szent-Györgyi Nelly, Dolch Erzsébet, Keszthelyi Donka, Reks Ilona, Reks Mária, Csepri Mária. Az ünnepségre belépődíj nincs.

A meleg végre beköszöntött. Tavasz! cipő-ujdonosságaink szemképrázta tömege már várja Önt! Ár, minőség, kivitel versenyen kívül! DEL-KA.

A Baross Gábor realiskola önképzőköre vasárnap délután 5 órakor ünnepélyt rendez az intézet tornatermében. Az ünnepély műsora a következő: 1. Hímnusz. Énekli az iskola énekkara. 2. Elnöki megnyitó. Mondja Klekner Péter. 3. Ch. Dancsa: Air Varié. Előadják hegedűn Bója Ferenc, zongorán Tóbiás Lóránt. 4. Megemlékezés Kazinczy Ferencről. Felolvassa Forrai Kálmán. 5. Rossman—K. Pikéthy: Magyarok imája. Énekli a realiskolának az országos dalosversenyre induló kórusa. 6. Megemlékezés Tóth Kálmánról. Felolvassa Takács Tibor. 7. Tóth Kálmán: Kik voltak a honvédek? Szavalja Gyárfás Miklós. 8. Magyar nóták. Éneklik Schláth Antal; Czeglédy Domokos, Bacsó Béla, Az énekeket kísérik hegedűn Klekner Péter, Prágai Béla, Gőnczi Antal, zongorán Tóbiás Lóránt. 9. Farkas Imre: A vén Ambrus fia. Szavalja Keztyüs Imre. 10. Br. Wlassics—Hollósy: Riadó. Énekli a realiskolának az országos dalosversenyre induló kórusa. 11. Rákóczi induló. Előadja az ifjúsági zenekar.

Jégszekrények hástartási és mérsáros, kedvező fizetési feltételek mellett legolcsóbban beszerezhetők. **Fekete Nándor**, Kossuth L. sugárút 18. Tel. 20—27.

A legjobb órák, legszebb ékszeresek mélyen leszállított árban **részlelt fizetésre is.** Javítások felárban. **Győri Béla** órák és ékszerésznel Klauzál-tér 2. 233

Költözködéseket

féregmentes bútorokcsikban legolcsóbban vállal **Csala Dezső**, Kelemen uca 3. szám. Hátul az udvarban. 156 Telefon: 28—02.

Kárász uccai fióküzletünket megszüntetjük. Raktáron levő készleteinket gyári áron árusítjuk. **Reklámáraink:**

20 dkg. savanyu cukorka 36 fillér
20 " praliné 64
20 " kókuszcsesemeg . 56
20 " vegyes draszté . 80

Lindenfeld Bertalan és Fia. Berendezés jutányos áron átadó.